

פרשת חיי שרה תשע"א
אליעזר עבד אברהם

רש"י

(יד) **אותה הכחת** - ראויה היא לו שתהא גומלת חסדים וכדאי ליכנס בביתו של אברהם. ולשון הוכחת ביררת, אפרובישי"ט בלע"ז [להראות בבירור]: **ובה אדע** - לשון תחנה, הודע לי בה: **כי עשית חסד** - אם תהיה ממשפחתו והוגנת לו, אדע כי עשית חסד: (כג) **ויאמר בת מי את** - לאחר שנתן לה שאלה, לפי שהיה בטוח בזכותו של אברהם שהצליח הקב"ה דרכו: **ללין** - לינה אחת. לין שם דבר והיא אמרה ללון כמה לינות: (מז) **ואשאל ואשים** - שנה הסדר, שהרי הוא תחלה נתן ואחר כך שאל, אלא שלא יתפשוהו בדבריו ויאמרו היאך נתת לה, ועדיין אינך יודע מי היא:

בראשית פרק כד
(יב) ויאמר יקנך אלהי אדני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדני אברהם: (יג) הנה אנכי נצב על עין המים ובנות אנשי העיר יצאת לשאב מים: (יד) והיה הנער אשר אמר אליה הטי נא כדך ואשתך ואמרה שתה וגם גמליך אשקה אתה הכחת לעבדך ליצחק ובה אדע כי עשית חסד עם אדני: (טו) והי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת אשר ילדה לבתואל בן מלכה אשת נחור אחי אברהם וכדה על שכם: ...
(כג) ויאמר בת מי את הגידי נא לי הניש בית אביך מקום לנו ללין: ...
(מז) ואשאל אתה נאמר בת מי את ותאמר בת בתואל בן נחור אשר לדה לו מלכה ואשם הנזם על אפה והצמידים על ידה:

רש"י

אלה תולדות נח נח איש צדיק - הואיל והזכירו ספר בשבחו, שנאמר (משלי יז) זכר צדיק לברכה. דבר אחר ללמדך, שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים: **בדורותיו** - יש מרבותינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם: **את האלהים התהלך נח** - ובאברהם הוא אומר (יז א) התהלך לפני, (כד מ) אשר התהלכתי לפניו, נח היה צריך סעד לתומכו, אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאליו: **התהלך** - לשון עבר, וזהו שמושו של למד בלשון כבוד, משמשת להבא ולשעבר בלשון אחד, (שם יג יז) קום התהלך להבא, התהלך נח, לשעבר, (ש"א יב יט) התפלל בעד עבדיך להבא, (מלכים א ח מב) ובא והתפלל אל הבית הזה, לשון עבר, אלא שהווי"ו שבראשו הופכו להבא:

בראשית פרק יז פסוק ט

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדתו את האלהים התהלך נח:

רש"י

אני אל שדי - אני הוא שיש די באלהותי לכל בריה, לפיכך התהלך לפני ואהיה לך לאלוה ולפטרון, וכן כל מקום שהוא במקרא פירושו די יש לו, והכל לפי הענין: **התהלך לפני** - כתרגומו פלח קדמי, הדבק בעבודתי: **והיה תמים** - אף זה צווי אחר צווי, היה שלם בכל נסיונותי. ולפי מדרשו התהלך לפני במצות מילה, ובדבר הזה תהיה תמים, שכל זמן שהערלה בך אתה בעל מום לפני. דבר אחר והיה תמים, עכשיו אתה חסר חמשה אברים שתי עינים, שתי אזנים, וראש הגויה שאוסיף לך אות על שמך ויהיו מנין אותיותך מאתיים ארבעים ושמונה כמנין אברייך:

בראשית פרק יז פסוק א

ויהי אברהם בן תשעים שנה ותשע שנים ויבא יקנך אל אברהם ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפני והנה תמים:

רש"י

תמים תהיה עם ה' אלהיך - התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו:

דברים פרק יח פסוק יג

תמים תהיה עם יקנך אלהיך:

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.

Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

רמב"ם הלכות עבודת כוכבים פרק יא

הלכה ד / אין מנחשין כעכו"ם שנאמר לא תנחשו, כיצד הוא הנחש כגון אלו שאומרים הואיל ונפלה פתי מפי או נפל מקלי מידי איני הולך למקום פלוני היום שאם אלך אין חפציי נעשים, הואיל ועבר שועל מימיני יהיה כך ולא יהיה כך, טוב לעשות דבר פלוני ורע לעשות דבר פלוני, וכן אלו ששומעים צפוף העוף ואומרים יהיה כך ולא יהיה כך, טוב לעשות דבר פלוני ורע לעשות דבר פלוני, וכן אלו שאומרים שחוט תרנגול זה שקרא ערבית, שחוט תרנגולת זו שקראה כמו תרנגול, וכן המשים סימנים לעצמו אם יארע לי כך וכך אעשה דבר פלוני ואם לא יארע לי לא אעשה, כאליעזר עבד אברהם, וכן כל כיוצא בדברים האלו הכל אסור וכל העושה מעשה מפני דבר מדברים אלו לוקה. / השגת הרמב"ם ד / וכן המשים לעצמו סימנים אם יארע לו כך וכך וכו'. א"א זה שבוש גדול שהרי דבר זה מותר ומותר הוא ואולי הטעהו הלשון שראה כל נחש שאינו כאליעזר ויונתן אינו נחש והוא סבר שלענין איסור נאמר ולא היא אלא הי"ק אינו ראוי לסמוך ואיך חשב על צדיקים כמותם עבירה זו ואי הוה אינהו הוה מפקי פולסי דנורא לאפיה.

הלכה ה / מי שאמר דירה זו שבניתי סימן טוב היתה עלי, אשה זו שנשאתי ובהמה זו שקניתי מבורכת היתה מעת שקניתיה עשרתי, וכן השואל לתינוק אי זה פסוק אתה לומד אם אמר לו פסוק מן הברכות ישמח ויאמר זה סימן טוב כל אלו וכיוצא בהן מותר ד הואיל ולא כיון מעשיו ולא נמנע מלעשות אלא עשה זה סימן לעצמו לדבר שכבר היה הרי זה מותר. / השגת הרמב"ם ד / כל אלו וכיוצא בהן מותר הואיל ולא כיון מעשיו ולא נמנע מלעשות אלא עשה זה סימן לעצמו לדבר שכבר היה הרי זה מותר. א"א אף זאת שאמרו בית תינוק ואשה אע"פ שאין נחש יש סימן לא אמרו לענין איסור והיתר אלא לענין סמיכה אם ראוי לסמוך על סימניהם ואמרו שראוי לסמוך אחר שהוחזקו שלש פעמים.

מסכת חולין דף צה ע"ב

והאמר רב: כל נחש שאינו כאליעזר עבד אברהם וכיונתן בן שאול אינו נחש!

רש"י

כל נחש שאינו - סומך עליו ממש כאליעזר עבד אברהם שאם תשקני אדבר בה ואם לאו לא אדבר בה.

ספר קדושת לוי - פרשת חי שרה

הנה אנכי נצב וגו' ובנות אנשי העיר וגו' ובה אדע כי עשית חסד עם אדוני וגו'. והנה רבקה יוצאת אשר ילדה לבתואל וכו'. לכאורה יש לדקדק מה צורך היה לאליעזר עבד אברהם אבינו להזכיר בנות אנשי העיר. ותו יש לדקדק מפני מה נקוד ילדה בקיבוץ שמשמעה שמצד אחר הוא בא שרבקה ילדה לבתואל ולא על ידי גרמה דילה הוי ליה לנקוד בקמץ שמשמעות שעל ידי הגרמא דילה יולדת את רבקה. אך לפי דרכינו יובן שפיר, דכבר כתבנו שמדריגתו של אברהם אבינו עליו השלום היה להגביה כל העולמות לשורשם לאין סוף ברוך הוא ולהמשיך עליהם חסדים מברכה עליונה וכל החסדים שנתפשטו בעולם היה בא על ידי המשכתו שהוא היה הגורם שיתפשטו חסדים בעולם על ידי שהוא היה פותח צנורות החסדים. והנה אליעזר עבד אברהם אבינו עליו השלום ידע שכל אנשי המקום הזה היו רשעים ועשה הבחינה על זה האופן כשיראה באחד מן הבתולות שיש בה מדת החסד אז בוודאי הוא משורש של אברהם אבינו שזה באה על ידי השפעתו חסדים על העולם ונמשך מדת החסד עליה גם כן. וזה כוונת המשך הכתובים הנה אנכי נצב וכו', ובנות אנשי העיר, שהם כולם רשעים ואכזרים יוצאת לשאוב מים, והיה הנערה אשר אומר אליה וכו', ואמרה שתה, ונמצא שיש בה מדת החסד. אותה הוכחת וכו' ובה אדע כי עשית חסד עם אדוני, עם העבדות של אדוני, היינו שמדתו היה להגביה כל העולמות ולהמשיך עליהם כל החסדים עשית חסד גרמת שיתפשטו חסדים על כל העולמות ובכללם על הנערה הזאת:

והנה רבקה יוצאת אשר ילדה לבתואל. השפעות של אברהם אבינו עליו השלום ילדה לבתואל הוא היה הגורם אבל לא בתואל ולכן נקד מלת ילדה בקיבוץ שמשמעה שממקום אחר בא הולדת רבקה ולא על ידי גרמת בתואל. ובשביל זה נתן לה המתנות קודם ששאל אותה בת מי את, מפני שראה שיש בה מדת החסד בוודאי היא משורשו של אברהם אבינו עליו השלום. וזה כוונת רש"י ז"ל במליצות לשונו וזה לשונו לפי שהיה בטוח בזכותו של אברהם אבינו עליו השלום עד כאן לשונו. פירוש שראה בה מדת החסד בטוח היה שזה באה על ידי השפעות של אברהם אבינו עליו השלום שהשפיע על כל העולמות חסדים והבן: